

โดยทั่วไปว่าแหล่งหินสำคัญคือเขาแคะแห่งนี้ มีเป็นหลักฐานสำคัญ คือ ตำนานเรื่องเล่าของ ชุมชนต่างๆ เกี่ยวกับการนำหินจากภูเขาแห่งนี้ ไปใช้ก่อสร้างวัดต่างๆ ดังที่กล่าวแล้ว เช่น พระมหาลอย จันทโร(พระอุปฆาต) เจ้าอาวาสวัดแหลมจากมอบหมายให้พระศรีนิล (อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๑ (๒๔๗๗-๒๕๐๓) ชาวป่าขาด มาทำหน้าที่แทงหินและบรรทุกหิน

ไปสร้างเสนาสนะและพระนอน มีความจำเป็นต้องใช้หินเป็นจำนวนมาก ดังปัจจุบันพระนอนองค์ที่สร้างโดยหินแห่งนี้ ยังคงมีขนาดใหญ่ที่สุดองค์หนึ่งในภาคใต้ สืบมาถึงปัจจุบัน หรือพ่อท่านคง คง โกกนุตโต) วัดธรรมโฆชน พระครูธรรมโฆชน(มอ)มอบหมายให้พระกุหลาบ กาญจนโน(พระครูสิริธรรมคุณากร อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ (๒๕๐๓-๒๕๔๒) ชาวแหลมสน

ประวัติวัดเขาบ่อ

โดย บุญเลิศ จันทระ
นักวิจัยสถาบันทักษนคดียศศึกษา
ที่ระลึกลงานทอดกฐิน วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘

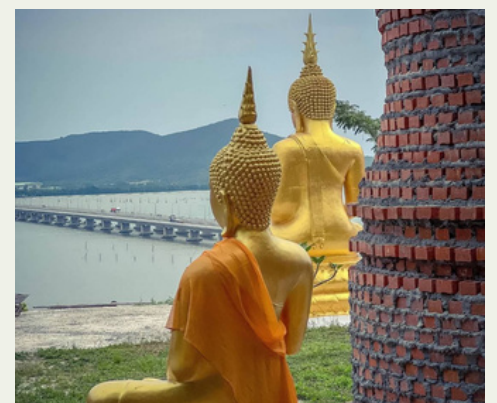
เดิมทีสถานที่แห่งนี้มีการขุดบ่อน้ำไว้ใช้และสร้างศาลาไว้สำหรับพักอาศัยในลักษณะศาลากลางหน คนทั่วไปเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “บ่อหลา” บ่อลูกดังกล่าวตั้งอยู่บริเวณด้านหลังศาลาเผาศพในปัจจุบัน (ชาวบ้านอำเภอยะรังเรียกบ่อน้ำดังกล่าวว่า “บ่อนอก” เมื่อมีการขุดบ่อน้ำเพิ่มขึ้นอีกสองบ่อภายในวัด) เมื่อมีพระมาอยู่อาศัยกลายเป็นที่พักสงฆ์จึงเรียกวัดในชื่อเดิมว่า “วัดบ่อหลา”[1] ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๒ ต่อมาได้พัฒนาและขอพระราชทานวิสุงคามสีมาจัดตั้งเป็นวัดตามกฎหมายในปี พ.ศ.๒๔๙๓ โดยใช้ชื่อใหม่ตามความรู้สึกของคนทั่วไปในภายหลังว่า “วัดเขาบ่อ” โดยมีประวัติและที่มาโดยสังเขป ดังนี้

[1]กรมการศาสนา,ประวัติวัดที่ราชอาณาจักร เล่ม ๐๓.

วัดแห่งนี้มีจุดกำเนิดจากการนำหินไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อำเภอสิงหนครและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะการแทงและขุดหินเพื่อนำไปก่อสร้างวัดต่างๆ ในอำเภอสิงหนคร ได้แก่ วัดแหลมจาก วัดป่าขาด วัดบ้านพร้าว วัดบ่อปาบ วัดธรรมโฆชน เป็นต้น ซึ่งในยุคเดียวกันและต่อมาชาวบ้านของบ้านอำเภอยะรังยังมิวายได้จากการจำหน่ายหินให้แก่พ่อค้าและบุคคลคนทั่วไป ต่อมาอาชีพดังกล่าวจึงค่อยๆ หายไปจากชุมชนประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา

หินทั้งก้อนเล็กและใหญ่มีความจำเป็นต่อการก่อสร้างเป็นอย่างมาก แหล่งหินเพื่อการก่อสร้างในบริเวณนี้ทั้งหมดได้มาจากภูเขา ซึ่งมีทั้งจากเขาเขียวและจากเขาแคะ (เขาเขียวตั้งอยู่ฝั่งอำเภอสิงหนคร ในขณะที่เขาแคะซึ่งมีความหมายว่าภูเขาขนาดย่อม หรือ เขาน้อยในภาษาถิ่น) ได้มาจากบริเวณพื้นที่วัดเขาบ่อในปัจจุบัน เมื่อความต้องการหินใช้ทำการก่อสร้างโบสถ์และเสนาสนะของวัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ชายทะเลสาบในพื้นที่ใกล้เคียงเกาะยอเกิดขึ้น เป็นที่ทราบกัน

ประวัติวัดเขาบ่อ

ดำเนินการเพื่อทำการแหง ขุด แต่งให้ได้ขนาดตามที่ต้องการแล้วบรรทุกเรือไปสร้างโบสถ์สร้างกำแพงวัดที่แข็งแรงมั่นคงมีความสูงบางด้านถึง ๓ เมตรและหนา 0.7 เมตรรอบวัดโดยประมาณ ๔๐ ไร่ใช้เวลาในการบรรทุกหินไปทำการก่อสร้างกว่าจะแล้วเสร็จใช้ระยะเวลา ๑๐ ปีโดยประมาณ ก็ใช้หินจากแหล่งนี้เช่นกัน

พระศรีนิล(ไม่ทราบฉายา)พระกุหลาบ กาญจน มาจากต่างที่และต่างพระอุปฌาย์กันแต่มีเป้าหมายเดียวกันคือเดินทางมาแหงหินเพื่อนำไปสร้างวัดตามคำมอบหมายพระอุปฌาย์ของตน ทั้งพระศรีนิลและพระกุหลาบเป็นสองพระที่เมื่อมาทำหน้าที่แหงหิน เตรียมหินและบรรทุกหินกลับรวมกับพระภิกษุรูปอื่น ขณะที่พระรูปอื่นๆ ไปกลับวัดส่วนท่านทั้ง ๒ รูปนานที่จะกลับวัด เมื่อชาวบ้านแห่งนี้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจึงได้ช่วยกันขุดบ่อน้ำเพิ่มขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและใช้เป็นแหล่งน้ำใช้น้ำฉ้นของพระภิกษุทั้งหลายรวมถึงชาวบ้านเองจะได้ใช้ประโยชน์ด้วย ต่อมามีการขุดบ่อน้ำเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง ๓ บ่อสร้างประโยชน์ให้กับคนทั่วไปในช่วงหน้าแล้งเพราะน้ำมีรสชาติจัดสนิทดและสะอาดใช้ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะบ่อใน ส่วนบ่อกลางและบ่อนอกใช้เพื่อการอุปโภค (ปัจจุบันบ่อกลางและบ่อนอกถูกถมไปด้วยเหตุที่วัดนำพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ รวมถึงเกิดนวัตรกรรมการจัดการน้ำแบบใหม่บ่อน้ำสาธารณะและบ่อน้ำวัดจึงลบลบาทหลง) กล่าวโดยสรุปว่า วัดแห่งนี้เคยเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชุมชนในอดีตจนเป็นที่รู้จักขย่ายไปยังชุมชนภายนอก และยังคงเป็นแหล่งน้ำดิบของคนจีนจากฝั่งบ่ออย่างและคนอิสลามจากฝั่งหัวเขาแดงในอดีตอีกด้วย จนเป็นที่มาของชื่อ “เขาบ่อ”(บ่อที่มีศาลาหรือบ่อลูกนอกที่อยู่ใกล้ทะเล) สืบมาถึงปัจจุบัน ซึ่งบ่อน้ำดังกล่าวมีโครงสร้างในลักษณะเดียวกัน คือขุดให้กว้างและลึก แล้ววางฐานรากด้วยท่อนซุงไม้เคี่ยมใช้อิฐหน้าวัวทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนก่อขึ้นมาเป็นรูปร่างกลมตามลำดับและถมดินตามจนเสมอผิวดินต่อนั้นก่อนอิฐต่อเติมให้สูงเลยขึ้นมาในระดับที่ยืนตักน้ำจากบ่อได้อย่างปลอดภัยแล้วทำการฉาบผิวปากบ่อให้สวยงาม

สถานที่แห่งนี้เมื่อมีพระภิกษุมานักพักอาศัยเพื่อแหงหินไปใช้ประโยชน์ดังกล่าว ด้วยบุญบารมีของพ่อท่านมหาลอย และพ่อท่านคงซึ่งเป็นพระภิกษุที่มีบุญบารมีเป็นที่ศรัทธาเคารพอย่างสูงและท่านทั้ง ๒ ได้เดินทางมาบัญชาการในการแหงหินและบรรทุกหินไปสร้างโบสถ์ และเสนาสนะด้วยตนเองเป็นกิจวัตรจนสำเร็จเป็นหลักฐานปรากฏอยู่ตามวัดต่างๆสืบมา หากท่านใดเดินทางไปยังวัดที่กล่าวมา ขอได้จงทราบว่า สิ่งก่อสร้างเหล่านั้นล้วนแต่นำหินไปจากแหล่งนี้ทั้งสิ้นการใช้หินเป็นจำนวนมากส่งผลให้เกิดพื้นที่ราบชายเขากว้างขึ้นตามลำดับ กอปรกับมีพระภิกษุเวียนกันมาพำนักเพื่อการดังกล่าวมิได้ขาด

ชาวบ้านในถิ่นนี้ได้ถือเป็นโอกาสในการสร้างบุญกุศลด้วยการถวายภัตตาหารต่อพระภิกษุเหล่านั้น เมื่อมีพระสงฆ์มาพักเพื่อแหงหินมิได้ขาด พระภิกษุบางรูปจึงเลือกอยู่ประจำนอกเทศกาลเข้าพรรษาจึงกลายเป็นที่พักสงฆ์ โดยการริเริ่มของชาวบ้านร่วมกับพระศรีนิล ต่อมาจึงพัฒนาสร้างขึ้นเป็นวัด โดยได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๓ กล่าวโดยสรุปได้ว่า วัดเขาบ่อแห่งนี้เป็นวัดขึ้นมาได้ด้วยเหตุที่มีการนำหินจากสถานที่แห่งนี้ไปสร้างวัดสำคัญๆ ในจังหวัดสงขลา ด้านหน้าติดทะเลสาบด้านหลังติดภูเขาจึงเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สวยงามแห่งหนึ่งของจังหวัดสงขลา เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย โดยมีเนื้อที่จำนวน ๗ ไร่ ๒ งาน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านอ่าวทราย ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา

มนต์เสน่ห์บนเกาะยอ สงขลา
ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชมวิวทะเลสาบ

ประวัติวัดเขาบ่อ

อาคารโบราณสถานและสถาปัตยกรรมที่สำคัญและน่าสนใจ

โบสถ์ สร้างเป็นอาคารจำเรือนไทยแบบภาคใต้ หันหน้าไปทางทิศตะวันตกก่อปูนทึบทั้ง ๔ ด้าน หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผาเกายะโย มีบันได ประตูกว้างเข้าด้านทิศตะวันตกและเหนือได้ ๓ ด้าน พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยฝีมือช่างพื้นบ้าน เป็นที่น่าสนใจว่า ไม่ปรากฏกำแพงแก้ว และใบเสมาแสดงอาณาเขตของอุโบสถ ซึ่งสันนิษฐานว่า อาจเคยมีแนวเขตสีมาต่อมามีการพัฒนาพื้นที่อาจถูกเทพื้นปูนทับไป หรืออาจใช้แนวของภูเขาเป็นเขตแดนกำหนดสีมาในปัจจุบัน

ประติมากรรมรูปเหมือนหลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) และ รูปเหมือนหลวงปู่คู่พรหมปัญโญ

พระเกจิรูปสำคัญเป็นที่เคารพของคนในภาคใต้ และ คนไทย ตลอดถึงคนในต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เป็นต้น

ประติมากรรมรูปพญาอสุรินทราหูนาคราช

สร้างมาจากนิมิตของเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดจากคติความเชื่อดั้งเดิมของคนในพื้นที่แห่งนี้ซึ่งมีเป็นตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับทวดภูเขาแคระ หรือ เขาหัวแวนแห่งนี้กับทวดภูเขาเขียวที่ทั้งสองเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่กันตามความเชื่อว่ายู่ประจำภูเขาทั้งสอง วันคืนสำคัญทวดทั้งสองว่ายนน้ำข้ามทะเลไปมาหาสู่กันและเล่นน้ำด้วยกัน ปรากฏให้คนเห็นกันในอดีต ซึ่งปัจจุบันยังมีคนบางกลุ่มเชื่อเรื่องดังกล่าวนี้

หินทวดช้างหรือหินทวดหัวช้าง

เป็นหินตามธรรมชาติโผล่ขึ้นมาจากพื้นวัดมีลักษณะเป็นรูปของศรีษะช้างโดยด้านบนก้อนหินดังกล่าวมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ในลักษณะประทับนั่งบนหลังช้าง สร้างจินตนาการเรื่องราวตามพุทธประวัติตอนพระองค์เสร็จไปประทับอยู่ในป่ากับช้างเอราวัณภายหลังพระองค์ตรัสห้ามมิให้ทะเลาะกันแต่กลับไม่ฟัง เลยเสด็จออกไปประทับอยู่กับช้างและสิงในป่า สุดท้ายพระอานนท์นำพาภิกษุกลุ่มดังกล่าวที่ได้ยุติความขัดแย้งกันแล้วไปกราบขอขมาและอัญเชิญพระองค์เสด็จกลับยังเวฬุวันมหาวิหาร หินหัวช้างดังกล่าวนี้เป็นที่ศรัทธาของชาวต่างประเทศโดยเฉพาะคนจีนในประเทศมาเลเซีย เข้ามากราบไหว้ขอเลข ขอลาภจนประสบผลสำเร็จตามสมควร